

Keywords: *philosophical revolution, humanism, science, truth.*

УДК 221.5

Іван МОЗГОВИЙ

“ПАЛЕОАСТРОНАВТИ” НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ: “ЕЗОТЕРИКА” В ПЕРЕДАННЯХ?

В статті шляхом аналізу релігійних і міфічних текстів народів стародавнього Близького Сходу автор намагається простежити “езотеричне” знання, яке часом можна витлумачити як відгуки про міжпланетні контакти в глибоку давнину.

Ключові слова: *непізнані літаючі об’єкти, космос, боги, астронавти, інопланетяни.*

Постановка проблеми. З найдавніших часів подумки пов’язували себе люди з небом, розглядаючи його як місце, де, за міфами більшості народів, мешкають боги. Саме звідти, від надприродних істот, виводилися витоки життя, саме туди мали повернутися досконалі особистості, щоб довічно перебувати в блаженнім краю. Там усе чудово й загадково, там настановлений прекрасний рай-вирій, саме туди підносяться Геракл, Мойсей, Ілія, Мітра, Осіріс, Аттис, Таммуз, Адоніс, Христос, Марія та ін.

Вже греки розрізняли первісний, невпорядкований світ (Хаос), і світ, упорядкований богами (Космос). Сприймаючи останній як *макрокосм*, а себе як *мікрокосм*, похідний від першого, людина прагнула поєднати “мале” з “великим”. Тому наші предки завжди намагалися відійти від суєтних проблем і полинати в загадкову височінь, до своєї первісної чудової “Батьківщини”.

Не випадково, у різних народів здавна склалися міфи й легенди про космічні катастрофи й аномалії, про причини появи комет і метеоритів, затемнення Місяця й Сонця, про польоти в небо людей, які прагнули уподібнитися богам. Тривалий час ці оповіді передавалися усно, з покоління в покоління. Тому, слухаючи казки, розглядаючи доісторичні наскельні малюнки птахів і “крилатих” людей, давні фрески, де зображені таємничі істоти, ми знайомимося з одвічними бажаннями людей літати. Згодом ці оповіді були зафіксовані на письмі, винайденому 7–6 тисяч років тому. Завдяки письму перед дослідниками відкрилася невичерпна сила людської уяви, а можливо, й відгуки реальних подій, відображені в пам’ятках багатьох народів діяння видатних людей, оповіді про їх “мандрівки” в незвідані глибини Космосу.

Аналіз актуальних досліджень. На рубежі 50–60-х рр. ХХ ст., після перших успіхів уфології (зародилася після 1947), реальний шанс бути включеною в сферу нормальних наукових досліджень отримала тема палеовізиту. Академік І. В. Курчатова мав намір рекомендувати до друку в “Доповідях Академії Наук СРСР” статтю вченого М. М. Агреста. Проте

його смерть порушила ці плани. Ще раніше працю Агреста відхилив, визнавши її “надто сміливою”, журнал “Природа”. 9 лютого 1960 року “Літературна газета” вмістила виклад гіпотези Агреста, і лише через рік, коли в пресі й на диспутах вирували пристрасті щодо його припущення, читачі змогли дізнатися про них із перводжерел: стаття М. М. Агреста “Космонавти давнини” була надрукована в альманасі “На суші і на морі”.

Цю ж тему зачіпав у праці, яка побачила світ у травні 1963 року, американський астрофізик Карл Саган, хоча він висловив думку, що встановити реальність палеовізиту за історичними джерелами непросто. Спочатку думка про можливість палеовізиту знайшла позитивний (хоча й стриманий) відгук серед тих учених, хто вже займався цією тематикою. Серед тих, хто створював і пропагував дану теорію, особливий успіх випав на долю швейцарця Еріха фон Денікена (нар. 1935). Кожна його нова книга стає бестселером; на його лекції важко попасти; за його книгами поставлено декілька не менш популярних фільмів (один із них, “Спогади про майбутнє”, йшов у свій час у нашому кінопрокаті). Денікен є ідейним лідером міжнародного Давньоастронавтичного товариства (ДАТ), створеного 14.09.1973 з числа прибічників “теорії”, що займаються власними пошуками, та просто “співчуваючих”. З 1970-х активізувалися урологи-ентузіасти на чолі з В. Г. Ажажею (нар. 1927) в СРСР.

На жаль, сьогодні досить небагато вчених сприймають цю проблему серйозно. Консервативні ж дослідники ставлять під сумнів самі палеовізиту взагалі. Тому всі критичні оцінки, адресовані Денікенові й іншим прибічникам ідеї палеовізиту, часто поширюються і на його колег з ДАТ. Наголошується, що книги Робера Шарру, Петера Красси чи Робіна Коллінза, мовляв, відрізняються від денікеновських набором аргументів, але не їх якістю й системністю. При цьому проблемою палеоастронавтики майже не займаються історики, філософи.

Автор поставив за мету в даній статті шляхом аналізу релігійних і міфічних текстів народів стародавнього Близького Сходу простежити “езотеричне” (зашифроване) знання, яке, не виключено, можна витлумачити як відгуки про міжпланетні контакти в глибоку давнину.

Виклад основного матеріалу. Нікого ніколи не дивувало, що літати можуть боги. А ось смертні... Це було незвичним. Адже людина не птах, вона ніби прив’язана до Землі. Тому вчені-ентузіасти намагаються сьогодні відшукати інформацію, яка, на їх думку, повідомляє про палеовізиту на Землю “інопланетян” чи про польоти на апаратах, важчих за повітря, самих давніх землян. Такі оповіді відшукуються в біблійних текстах, єгипетських папірусах, клинописних табличках з Месопотамії (ассиро-вавілонський епос тощо), іранських і китайських легендах, індійських манускриптах, греко-римській літературі, сказаннях стародавніх кельтів та інших давніх творах. З проблемою прибуття на землю небесних істот можна пов’язати гігантську кам’яну терасу, невідомо ким і з якою метою зведена в Баальбеку (Ліван), стародавній малюнок “космонавта” на скелях Тассілін-Аджера (Північна Африка) і т.п.

Космічна тематика представлена вже в єгипетських папірусах. Нею активно цікавилися давні жерці, підтвердженням чому є “небесна” пропорційність піраміди, яка стала можливою за умови набуття тодішніми мешканцями певних астрономічних знань. Навіть сьогодні деякі вчені схильні розглядати піраміди або як орієнтири інопланетян, або як сакральні комплекси, зведені тими ж інопланетянами [5].

У пошуках відомостей про “космічних прибульців” варто звернутися насамперед до однієї з найдавніших книг – Біблії. Дуже давньою (XLVI ст. до н.е., згідно біблійної “хронології”), є старозавітна розповідь про “космічний політ” мешканця Палестини – **Єноха**, сина Іареда, батька Мафусаїла, прадіда Ноя і нащадка Адама в 7-му коліні. Про нього сказано, що він відзначався надзвичайною скромністю і загадковістю [1 Пар. 1. 1]. Зазначено, що Єнох у допотопні часи прожив 365 років [Бут. 5, 18–24]. Він вважається засновником писемності, арифметики і астрономії. У Біблії кілька разів відзначається його благочестя: “І ходив Єнох із Богом” [Бут. 5, 22], “І ходив із Богом Єнох” [Бут. 5, 24], тобто “Богові він догодив” [Євр. 11, 5]. А значить, заслужив на винагороду. Отже, “не стало його, – бо забрав його Бог” [Бут. 5, 24]. Зазначимо – “забрав живим” (на літальному апараті? – І. М.), оскільки про кожного з померлих у Святому Письмі підкреслюється, що він “помер”. Єнох же *переселився* в житло блаженства!

Згідно іншої біблійної книги, звеличений “Єнох догодив Господу і був узятий на небо, – образ покаяння для всіх родів”, де він пізнав таємниці світобудови [Сір. 44, 15]. У пізніших текстах наголошується, що, на відміну від тодішніх патріархів, Єнох не помер, оскільки Бог узяв його на небо, звільнив від викликані гріхами прабатьків смерті, в нагороду за благочестя, “щоб не бачив смерті; і його не знайшли, бо Бог переніс його”, як зазначав апостол Павло [Євр. 11, 5]. Згадує Єноха й апостол Іуда [Іуд. 14]. Мусульмани ж ототожнювали його з єгипетським богом Осірісом.

У деяких давніх переказах наголошувалося, що Єнох повертався на якийсь час на Землю, де написав книгу про те, що бачив і чув у небесних сферах. Відомо декілька псевдоапокрифічних книг, що носять ім’я Єноха. Найбільш відома Перша Книга Єноха (зазвичай просто “Книга Єноха”). Як видно з порівняння Послання Іуди [Іуд. 15–16] і Книги Єноха [Єн. 1, 9], нею користувались і ранньохристиянські письменники – вона згадується і цитується в працях багатьох отців церкви, включаючи Юстіна Філософа, Тертуліана, Ірінея, Орігена, Климента Александрійського та ін.

Тривалий час про зміст книги можна було судити лише по цитатах і відгуках. Проте в XVIII ст. був відкритий її повний текст на ефіопській мові, і з того часу вона неодноразово видавалася як в оригіналі, так і в перекладах. Книга датується II–I ст. до н.е. і є багатим джерелом для вивчення релігійного світоспоглядання іудеїв тієї доби. Є навіть її давньослов’янський переклад – “Книга Єноха Праведного” (повна назва – “От книг Еноха Праведного, преже потопа, и ныне жив есть”).

Тут вбачається детальна оповідь про “вознесіння” людини в небесні сфери: “З’явилися мені мужі два, вельми великі, яких ніколи не бачив я на

землі: обличчя їх як сонце блищали, очі їх як свічки запалені, з вуст їх виходив ніби вогонь, одяг їх як піна, що біжить, світліші за золото крила їх, біліші за сніг руки їх”, – так описував Єнох свій контакт із посланцями позаземного світу. Під час мандрівки він ніби то відвідав “сім сфер”, познайомився з іншими світами, їх мешканцями і механізмом управління Всесвітом, пізнав закони руху зірок і планет, спостерігав вселенські чудеса. “Мене оточили хмари і тумани; рухомі світила й блискавки гнали мене, вітри прискорювали течію мою; вони вознесли мене на небо. Я досяг стіни, збудованої з кришталю; полум’я, що коливалося, оточувало її; я увійшов у це полум’я. Я наблизився до великого житла, збудованого з кришталю. Стіни, як і фундамент цього житла, були з кришталю, а звід його складався з рухомих зірок і блискавок”, – писав він. Нове з’явлення Єноха і пророка Ілїї християни очікують перед другим пришестям Ісуса.

Хто ж забрав Єноха з собою “на небо”? На самому початку Біблії, в згадуваній Книзі Буття, є такі рядки: “За тих часів (перших “патріархів”, до яких належав і Єнох – І. М.) на землі були велетні, а також по тому, як стали приходити Божі сини до людських дочок. І вони їм народжували, – то були силачі, що славні від віку” [Бут. 6, 4]. Рядки дуже цікаві. Вони викликають запитання: хто такі ці велетні? Звідки вони взялися?

Це питання намагався з’ясувати ще радянський математик М. М. Агрест. Він порівняв даний текст із перекладом на іврит і навіть знайшов його давньоарамейський варіант. Там ці рядки звучать так: “Нефілім були на Землі в ті дні”. “Нефілім” перекладається ж як “ті, що впали”. Так само тлумачилось це слово і в каббалістичній книзі “Зогар”. Виходить, “ті, що впали” на Землю, були в “ті дні”. А звідки можна було впасти? Звичайно ж, тільки згори, тобто “з неба”. Чи не правда, це схоже на інформацію про візит на Землю гостей із космосу?

“Космічні” відгуки помітні і в біблійній розповіді про загибель від “небесного дощу” палестинських міст Содома і Гоморри (XXXV ст. до н.е.), що знаходилися в долині поблизу Мертвого моря. Міста згоріли в полум’ї, яке нагадує той “вогонь”, котрий з’являється (спалахує) при старті або падінні космічного корабля (з **прибульцями**?): “І Господь послав на Содом та Гоморру дощ із сірки й вогню, від Господа з неба. І поруйнував ті міста і всіх мешканців міст, і рослинність землі. ...Ось здіймається дим від землі, немов дим із вапнярки...” [Бут. 19, 24–25, 28].

Від загибелі з міщан врятувався лише праведник Лот разом з дочками, оскільки Бог завчасно попередив його. Лоту з’явилися два Ангели, один з яких сказав йому: “Рятуй свою душу, – не оглядайся позад себе, і не затримуйся ніде в околиці. Ховайся на гору, щоб тобі не загинути” [Бут. 19, 17]. Лот прохав надати йому більш близьку схованку: “Я не встигну сховатися на гору, щоб бува не спіткало мене зло, і я помру” [Бут. 19, 19]. А жінка Лотова, яка всупереч волі Божій озирнулася назад, відразу ж стала соляним стовпом. Автор цих рядків нещодавно бачив поблизу Мертвого моря скелю, яку екскурсоводи називають “скам’янілою жінкою Лота”... Коли все вщухло, “піднявся Лот із Сігора, і осів на горі, і

обидві дочки його з ним, бо боявся перебувати в Сігорі. І осів у печері...” [Бут., 19, 30].

Звернувши увагу на цю оповідь, М. М. Агрест, як учений, який брав участь у радянському ядерному проєкті, побачив у цій оповіді багато знайомих деталей. На основі їх аналізу він зробив висновок, що це є опис давньої катастрофи, спричиненої “атомним вибухом”. Там було попередження жителів про можливу загибель і повідомлення про захисну дію товстого шару землі, вказані масштаби руйнувань і відмічена непридатність усього району для подальшого мешкання протягом тривалого часу.

Еріх фон Денікен у тлумаченні Біблії пішов ще далі радянського вченого М. М. Агреста. За його версією, космічні гості прилітали на Землю не один раз. У перші свої відвідини вони створили людину “за образом і подобою своєю”, як сказано в Біблії. А потім першу пару людей, щоб уникнути зайвих контактів із навколишнім світом, помістили в ізольоване місце – “резервацію”. Саме так слід розуміти, на думку Денікена, створення Єви з ребра Адама і їх життя до вигнання в біблійнім Едемі.

Проте інопланетянам творіння їх рук не сподобалось. І під час наступного прибуття на Землю вони влаштували потоп, згубивши більшість людей. А в тих, хто залишився, була викликана штучна мутація. Саме з цього моменту різко прискорився культурний прогрес. З’явилося мистецтво, писемність, математика. І люди почали вшановувати своїх творців як богів, зробивши їх головними персонажами релігій.

Може це означає, що *Homo sapiens* є не що інше, як продукт штучної мутації й змін генетичного коду, які були проведені прибульцями з далекої планети? Але навіщо це було зроблено? З якою метою? Денікен вважав, що зробити це прибульців змусила поразка в космічній війні [3].

“Космічні” оповіді зустрічаються не тільки в жителів Палестини, але й мешканців інших регіонів, зокрема Месопотамії. Згідно найдавніших писемних табличок із Шумеру (3100–2900 до н.е.), при “створенні світу” бог Мардук влаштував Космос і Землю:

“Поробив він стоянки богам великим.

Зорі-планети, подоби богів, сотворив він.

...Коли ж накреслив на небі малюнок днів року,

Закріпив він стоянку Нібіру, аби центр зіркам указати” [6, с. 165].

На небесному об’єкті Нібіру Мардук відібрав 600 дивних істот (“великих богів”) – “**ануннаків**”, синів небесного бога Ану, і “оселив їх на землі й на небі” [6, с. 169]. Ануннаки передали першим людям свої знання. Не виключено, як вважав уже К. Саган, що цими наставниками були інопланетяни, хоча для з’ясування істини необхідні нові дослідження.

У “Царському списку” (XXI ст. до н.е.), який зберігся в “бібліотеці” асирійського царя Ашшурбаніпала (608–635/627), знаходимо “Епос про Етану”, в якому викладена легенда про стародавнього шумерського “астронавта”, колишнього пастуха, а згодом 12-го чи 13-го допотопного “лугаля” (царя) **Етани** (бл. 2750–? до н.е.), представника Першої династії

Кіша. Боги обдарували його багатством, силою, славою і довгим віком. І лише про одне вони не подбали – щоб жінка народила йому сина. Тож чи не щоденно звертався Етана до всевидячого Уту (“аккадський Шамаш”, бог сонця), з проханням подарувати йому спадкоємця. І лише після жертвоприношення богові 600-от відгодованих биків той з’явився Етані уві сні й відкрив йому таємницю: “Високо в небі є трава народження, хто до неї доторкнеться, той не залишиться бездітним. Спустися в глибоку ущелину, знайди там орла-каліку, він допоможе тобі” [2, с. 45].

Прокинувшись, Етану вирушив у гори і в похмурій ущелині відшукав орла. Цей орел колись дружив із змією, а потім підступно з’їв її дитинча. Тоді змія за порадою бога Уту заховалася в тулубі мертвого бика, звідки напала на орла, обскубла й кинула його в ущелину. Орел не міг самостійно вибратись нагору і, здавалося, був приречений на загибель. Але Етану напоїв його, перев’язав йому рани, які швидко затяглися. Після цього цар попросив орла віднести його до престолу Ану, де разом з “ануннаками” мешкав Бог. Вдячний орел погодився підняти Етану вгору.

Етана двічі літав на орлі на небо. Правда, документ, який дійшов до нас у фрагментах і без кінцівки, не дає змоги чітко розмежувати ці польоти. Хоча можна не сумніватися, що перший політ був удалим. Сам опис польоту навіює думку, що той, хто надав про нього інформацію, вочевидь мав сам “літати”, а не обмежитися, наприклад, підйомом лише на вершину зіккурату, на декілька десятків метрів над Землею, щоб поглянути на Землю згори:

“Орел промовляє йому, Етані:”

“Я тебе понесу на Небо до Ану.

На мою спину поклади свої груди,

На кінці моїх крил поклади свої долоні,

На мої крила поклади свої руки”.

На його спину кладе він груди,

На кінці його крил кладе він долоні,

На його крила кладе він руки.

Стала важкою, зросла його ноша” [4, с. 126].

Орел описав перше коло:

“Одну вже годину вони в дорозі.

І орел промовляє йому, Етані:

“Подивись, друже, яка там Земля?” –

– Ніби пагорб Земля, море – ніби криниця” [4, с. 126].

Піднімаючись вище, орел зробив друге коло:

“Другу вже годину вони в дорозі.

І орел промовляє йому, Етані:

“Подивись, друже, яка там Земля?” –

– Стала Земля ніби жорна млина” [4, с. 126].

Злетівши далі, вгору, орел описав з Етаною третє коло:

“Третю вже годину вони в дорозі.

І орел промовляє йому, Етані:

“Подивись, друже, яка там Земля?” –
– Зробилось море як садова лійка” [4, с. 126].

Коли ж з висоти польоту земля почала здаватися не більшою за арик, який копає садівник, Етана побачив небесні ворота і палац великого Бога Ану. Діставшись до самого трону небесного владики, Етана попросив у нього дозволу доторкнутися до “трави народження”. “Доторкнись Етана, – великодушно погодився Ану. – Бо Шамаш хвалить твоє благочестя” [2, с. 45]. Пізнавши траву, яка чудесним чином виросла на голому місці, Етана вирушив на орлі в зворотний шлях. Через якийсь час він таки став батьком. І справді, у списку царів міста Кіша ми знаходимо Баліха, сина й безпосереднього спадкоємця Етани [5].

Останній політ, у якому взяли участь герої, виявився для них трагічним. Спочатку орел і Етана піднялися на небо Ану, яке відвідували ще минулого разу. А над ним було друге небо – небо богині Інанни (аккадська Іштар). Орел запропонував своєму другові полетіти туди, і той, вагаючись, погодився. Все вище й вище піднімаються вони:

“Подивись, друже, яка там Земля?” –
– Розрізняю я Землю не ясніше пилинки,
А широкого моря не видно моїм зором.
Не хочу я, друже, підніматись на Небо,
Стримай свій політ, спусти мене вниз” [4, с. 127].

Хвилина сумніву і страху виявилася фатальною: орел почав падати, а Етана зірвався з птаха й стрімголов полетів униз. Обидва учасники польоту загинули. Так людська гордіня була покарана [7].

Із Палестини й Малої Азії дійшов фрагмент т.зв. периферійної версії аккадської поеми про **Гільгамеша** (“Про того, хто бачив усе...”), а також фрагменти її перекладу на хетську й хурритську мови (II тис. до н.е.). У Еліана (римського поета II–III ст., який писав грецькою мовою) ми знаходимо фрагмент іншої легенди про Гільгамеша у вигляді передання про чудесне народження героя: царю Урука Зеухоросу (Еухоросу, тобто шумерському Енмеркару) провіщено, що через онука (сина дочки) він втратить царство. Царь зачинив дочку в башті. Але вона народила сина від невідомого чоловіка. Тоді вартіві за наказом царя скинули немовля з башти. Проте орел підхопив хлопчика і відніс його далеко, в сад, де того взяв на виховання садівник. Він і назвав його Гільгамешом (грец. Більгамос). Зрештою той відібрав у свого діда царство. В більш пізніших текстах (наприклад, у сирійського письменника IX ст. н.е. Теодора бар Коная) Гільгамеш уже вважається сучасником Авраама.

У Старому Заповіті оповідається про пророка **Ілію** (серед. IX ст.), фесфітянина, з числа жителів галаадського селища Фесфа [3 Цар. 17, 1], вихідця з коліна Нефаліма. Цей провісник майбутнього жив за часів ізраїльських царів Ахава (869–850), Охозії (850–849) й Іорама (849–842) і був активним борцем проти культу Ваала, прибічником якого виступала жінка Ахава Ієзавель. Одного разу, у 840-х, Ілія мандрував зі своїм учнем Єлїсеєм із Галгали в Ієрихон. Коли вони дійшли до Іордану, Ілія згорнув

свій плащ, ударив ним по воді і ріка розступилася перед пророком та його учнем. Ніби посуху, перебралися вони на правий берег ріки і вирушили далі. “І сталося, як вони все йшли та говорили, аж ось з’явився огненний віз та огняні коні, і розлучили їх одного від одного. І вознісся Ілія в вихрі на небо... А Єлисей *це* бачив, і він закричав: “Батьку мій, батьку мій, вóзе Ізраїлів та верхівці його!” Та вже не побачив його... І схопився він сильно за одержу свою та й роздер її на дві частини” [4 Цар. 2, 11–12]. Мимоволі постає питання, а чи не на “непізнаваному літаючому об’єкті” (НЛО) полинув пророк у небесну височінь?

За пізнішими переказами, Ілія був “поселений на небі”, звідки мав стежити за діяннями людей. Йому судилося стати попередником першого пришествя на Землю Месії. То ж Бог наголошував: “Ось Я пошлю вам пророка Ілію, перше ніж день Господній настане, великий і страшний!” [Мал. 3, 3]. З Нового Заповіту витікає, що під іменем Ілії в часи Ісуса розумівся пророк **Іоанн Хреститель**, який “у дусі” Ілії прийшов здійснити своє служіння Предтечі Господа, але люди його не сприймали і запитували Ісуса, чи не він є Ілією [Мт. 11, 14; 17, 10-11; Лк. 9, 13, 19; Іоан. 1, 21].

Наступного разу Ілія з’явився на Землі під час Преображення Ісуса на горі Фавор, коли апостоли Петро, Іаков та Іоанн бачили, як він та Мойсей розмовляли з Господом [Мт. 17, 3–4; Мк. 9, 4–6; Лк. 9, 30–33]. У майбутньому Ілія знову прийде на Землю, тепер уже разом із Єнохом, щоб “заплатити борг природі”, тобто померти. Тому Бог говорить: “І звелю я двом свідкам Своїм (Єноху й Ілії – І. М.), і будуть вони пророкувати тисячу двісті й шістьдесят день, зодягнені в волосяницю. ...А коли вони скінчать свідóцтво своє, то звірина, що з безодні виходить, із ними війну поведé, – і вона їх переможе та їх повбиває. І їхні трупи залишить на майдáні великого міста, що зветься духовно Содóм і Єгипет, де й Господь наш був розп’ятий” [Одк. 11, 3, 7–8]. Але, вбиті Сатаною наприкінці світу, перед другим пришествям Спасителя, ці помічники Божі, зрештою, будуть воскресені ним і повернуться на Небо [Одк. 11, 11–12].

А ось ніби уривки про **прибульців**, узяті з Книги пророка Єзекіїля (жив у 622–571): “І сталося тридцятого року, четвертого місяця, п’ятого дня, коли я був серед полонених над річкою Кевар, відкрилося небо, і побачив я Божі видіння” [Єзек. 1, 1]. Надалі уточнюється: “П’ятого дня місяця, – це п’ятий рік полону царя Іоакима... – сталося Господнє слово до Єзекіїля, сина Бузі, священника, у халдейському краї над річкою Кевар, і була там над ним Господня рука” [Єзек. 1, 2–3]. Оскільки Іоаким правив у 608–597, то зазначена дата – п’ятий рік після його правління – це 593 рік.

“Очевидець” так описує приліт гостей (із Космосу?): “І побачив я, аж ось бурхливий вітер насував із півночі, велика хмара та палаючий огонь; а навколо неї – сяйво, а з середини його – ніби блискуча мідь, з-посеред огню. А з середини його – подоба чотирьох живих істот, а оце їхній вид: вони мали подобу людини. І кожна з них мала чотири обличчя, і кожна з них мала чотири крила. А нога їхня – нога проста, а стопа їхньої ноги – як

стопа телячої ноги, і вони сяяли, як ніби блискуча мідь. А під їхніми крилами були людські руки на чотирьох сторонах...” [Єзек. 1, 4–8].

Здається, ніби автор описує давніх “астронавтів”: “А подоба тих істот була на вид вугілля з огню, вони палали на вигляд смолоскипів; той огонь проходжувався поміж істотами. І огонь мав сяйво, і з огню виходила блискавка. І ті живі істоти бігали й верталися, немов блискавка” [Єзек. 1, 13–14]. А далі простежується ... опис висадки “космічного десанту”: “І придивився я до тих істот, аж ось по одному колесі на землі при тих живих істотах, при чотирьох їхніх обличчях. Вид тих колес та їхній виріб – як вигляд хризоліту, й одна подоба їм чотирьом, а їхній вид та їхній виріб – ніби колесо в колесі. Вони ходили в ході своїй на чотири боки, не оберталися в ході своїй. А їхні обіддя були високі та страшні; і їхнє обіддя довкола в чотирьох їх було повне очей. І коли ходили ті живі істоти, ходили й ті колеса при них; а коли ті істоти підіймалися з-над землі, підіймалися й ті колеса. ...Коли ті йшли, ходили й вони; а коли ті стояли – стояли й вони, а коли ті підіймалися з-над землі, підіймалися з ними й ті колеса, бо був дух істот у тих колесах (двигун? – І. М.)” [Єзек. 1, 15–21].

Автор ледве підбирає слова, щоб описати незвідане: “А на головах тих живих істот була подоба небозводу, ніби грізний кришталь, розтягнений над їхніми головами згори. А під цим небозводом були їхні прості крила, звернені одне до одного. У кожної було по двоє крил, що закривали їм їхні тіла. А коли вони йшли, чув я шум їхніх крил, як шум великої води... [Єзек. 1, 22–24]”. Так і хочеться вигукнути: “Та це ж літальний апарат!”

Не менше складне завдання стояло перед автором Книги Даниїла (жив у VII–VI ст.), коли він писав про подібних візитерів: “Того часу ці мужі були пов’язані в своїх плащах, у своїх сорочках і в своїх шапках, і в своїх убраннях, і були покидані до середини палахкотючої огненної печі. ...Так я бачу чотирьох мужів непов’язаних, що ходять посеред огню, і шкоди їм нема, а вигляд того четвертого подібний до Божого сина!” [Дан. 3, 21, 25]. Такими словами сучасник хотів показати, що гість (**інопланетянин?**) забрав із собою **трьох землян**.

Не тільки в Старому, але і в Новому Заповіті є оповіді, які можна витлумачити як відгуки про космічні польоти. А якщо припустити те, що здається неймовірним: на нашій планеті прибульцями був залишений Ісус – син представника неземної цивілізації?!. “А Яків породив Іосифа, мужа Марії, що в неї народився **Ісус, званий Христос**” [Мт. 1, 16]. Іосиф же, чоловік Марії, не був батьком Ісуса. Ангел повідомив Іосифа, що “вона має в утробі від Духа Святого”, що “зачате в ній – то від Духа Святого” [Мт. 1, 18–20]. Після народження Ісуса його дії контролюються “згори” через посланців [Мт. 2, 13; 2, 19–20; 4, 11;]. Тому він вирізнявся незвичним розумом і здібностями, творив дивні справи, лікував, ходив по воді [Мт. 14, 25–32; Мк. 6, 48–51]. Це всіх дивувало: “Звідки в Нього ця мудрість та сили чудодійні?” [Мт. 13, 54]. Він же казав апостолам про свою “місію”: “Дана Мені всяка влада на небі й на землі” [Мт. 28, 18].

Його діяльність викликала опір, тому на зустріч з ним на г. Фавор прибули посланці, за якими здаля спостерігали Петро, Яків та Іоанн: “І ось з’явилися до них Мойсей та Ілля, і розмовляли із Ним. ...Ось хмара яка заслонила їх” [Мт. 17, 3–5]. Чи не НЛО був винуватцем цієї “хмари”? Як відомо, Ісус продовжив служіння, переконаний, що за ним стоїть сила, тому й казав Петру: “Чи ти думаєш, що не можу тепер упросити Свого Отця, – і Він дасть Мені зараз більше 12 легіонів Анголів?” [Мт. 26, 53].

Із тексту Євангелій видно, що допомога не встигла надійти, тому Ісус і постраждав. А невдовзі знову прилетіли **прибульці**, щоб забрати його тіло: “І великий ось ставсь землетрус (від посадки корабля? – І. М.), бо зійшов із неба Ангол Господній, і, приступивши, відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому. Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг” [Мт. 28, 2–3]. А хіба не загадковим є опис євангеліста Луки про вознесіння на небо Ісуса?! Він вивів своїх апостолів на Єлеонську (Оливкову) гору поблизу Єрусалиму, “поблагословив їх. І сталося так, як Він благословляв їх, то зачав відступати від них, і на небо возноситись. А вони поклонились йому і повернулись до Єрусалиму” [Лк. 24, 50–52].

В Діяннях святих апостолів Лука пише конкретніше. За його словами, Ісус дав останні настанови учням, а потім “угору возноситись став, а хмара (дим від космічного корабля? – І. М.) забрала Його сперед їхніх (апостолів – І. М.) очей. А коли вони пильно дивились на небо, як Він віддалявся, то два мужі у білій одежі (екіпаж іншого корабля? – І. М.) ось стали при них, та й сказали: “...Чого стоїте та й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов він на небо!” Тоді вони повернулись до Єрусалиму” [Діян. 1, 9–10]. Ісус же, вознісшись, сів “по праву руку” Бога-Отця [Мк. 16, 19]. І як він “піднісся”, так і повернеться (на літальному апараті, огорнутому “хмарою”).

Надалі складається враження, що євангеліст Іоанн Богослов спостерігав каральну експедицію інопланетян, здійснену в II пол. I ст. до н.е. у відповідь на страту землянами їх посланця (Ісуса? – І. М.). У Книзі Одкровення простежується опис своєрідної орбітальної станції **прибульців** з їх кораблями: “Я... почув за собою голос гучний, немов сурми... І оглянувшись, я побачив...” [Одк. 1, 10–12]. Що ж побачив учень Ісуса? Здається, мова йде про прибуття на Землю космічної експедиції: “...Двері на небі відчинені... і ось престол стояв на небі, а на престолі Сидячий (керівник експедиції? – І. М.). А Сидячий подібний був з вигляду до каменя яспіса й сардиса, а веселка (якесь сяйво? – І. М.) навколо престолу (космічна станція? – І. М.) і видом подібна була до смарагду. А навколо престолу – 24 престоли (кораблі поблизу космічної станції? – І. М.), а на престолах я бачив 24-х старців, що сиділи, у шати білі одягнені, а на головах своїх мали вінці золоті (астронавти – І. М.). А від престолу виходили блискавки, і голоси, і громи. А перед престолом горіли 7 свічників (прожектори? – І. М.). І перед престолом – як море скляне, що кришталю подібне (плавилась порода? – І. М.)” [Одк. 4, 1–6].

Можливо Іоанну це здалося обіцяним поверненням на Землю Ісуса разом із воїнством ангелів (інопланетян?). Як би там не було, свідок події побачив “посеред 7 свічників “подібного до Людського Сина, одягненого в довгу одягу, і підперезаного” по грудях золотим поясом. ... Його голова та волосся – білі, немов біла вовна, як сніг, а очі... – немов полум’я огняне. А ноги... подібні до міді, розпалені наче в печі... І 7 зір (жезл? – І. М.) ... держав у правиці... меч обосічний... а обличчя ... немов сонце, що світить у силі своїй” [Одк. 1, 12–16]”. Цілком імовірно, що за відсутності необхідних термінів автор при зображенні космічних кораблів прибульців удався до образів відомих йому істот (подібних до лева, теляти, орла, коня тощо): “А серед престолу й навколо престолу четверо тварин, повні очей спереду й ззаду (різні форми кораблів? – І. М.). І перша тварина подібна до лева, а друга тварина подібна до теляти, а третя тварина мала лице, як людина, а четверта тварина подібна до орла, що летить. І ті 4 тварини – кожна з них мала навколо по 6 крил, а всередині повна очей (ілюмінатори? – І. М.)” [Одк. 4, 6–8]; “...одну з чотирьох тих тварин, яка говорила як голосом грому... (гуркіт корабля? – І. М.)” [Одк. 6, 1].

Після цього, здається, почалася підготовка до відокремлення корабля від орбітальної станції. Цікаві фрагменти цього опису: “І ось сталось велике трясіння землі, і сонце зчорніло, як міх волосяний, і ввесь місяць зробився, як кров... І на землю попадали зорі небесні, як фігове дерево ронить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний вітер... ” [Одк. 6, 12–13]; “І небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій пергаменту, і кожна гора, і кожен острів порушилися з своїх місць... І земні царі і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний – поховались у печери та в скелі гірські (ще б пак, побачивши таке, і сьогодні б злякались! – І. М.)” [Одк. 6, 14–15]; “град та огонь, перемішані з кров’ю, і впали на землю. І спалилась третина землі, і згоріла третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла...” [Одк. 8, 7]; “зчинився страшний землетрус, і десята частина міста того завалились... І вчинилися блискавки, і гурків, і громи, і землетрус, і великий град...” [Одк. 11, 13, 19]; “огонь зводить з неба додолу... І зійшов огонь з неба... був укинений в озеро огняне та сірчане... в озері, що горить огнем та сіркою” [Одк. 13, 13; 20, 9–10; 21, 8]; “ніби як море скляне, з огнем перемішане” [Одк. 15, 2]; “і сталися блискавки й гуркіт та громи, і сталось велике трясіння землі, якого не було, відколи людина живе на землі...” [Одк. 16, 18]; “озеро огняне та сірчане” [Одк. 20, 10]. Ще далі ніби простежуєть опис керуючого висадкою десанту: “І бачив я іншого потужного Ангела, що сховався із неба. Був одягнений в хмару, і над його головою веселка була, а обличчя його – як стовпи огняні... І як він закричав, то заговорили 7 громів голосами своїми” [Одк. 10, 1–3].

А чи не про якісь агресивні воєнні дії щодо землян як помсту їм з боку екіпажів кораблів пришельців (за Ісуса?), що відокремилися від міжпланетної станції, яка зависла на земній орбіті, ідеться далі: “І я побачив сімох Ангелів (на семи кораблях? – І. М.)... І була дано їм 7 сурм. І знявся дим... А Ангол кадильницю взяв, і наповнив її огнем із жертовника

(гармати? – І. М.), та й кинув на землю. І зчинилися грóми, і гуркóтнява, і блискавиці та трясіння землі... і вчинилися град та огонь... і впали на Землю... і немов би велика гора, розпáлена огнем, була кинута в море...” [Одк. 8, 2–5]. Далі за сигналами космічних кораблів під керівництвом “анголів” (командирів?) почалася атака, в результаті чого “вчинилися град та огонь... і впали на землю. ... і велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип... зóрю, що спала із неба додолу... і дим повалив... мов дим із великої пéчі. І затьмилося сонце від... диму...” [Одк. 8, 7–12; 9, 1–2].

Даючи свого часу вказівки до тлумачення релігійних текстів і міфів, Денікен радив: “Підставляйте замість слова “Бог” слово “астронавт”, замість слова “ангел” читайте “робот” – і вам усе стане зрозуміло”. При такому підході подальші слова Іоанна справді асоціюються з описом висадки десанту з космічних кораблів, які зависли над Землею: “А з диму на землю вийшла саранá, і да́но їй міць, як мають міць скорпіони землі (апарати, на яких по земній поверхні пересувалися прибульці? – І. М.). ...А вигляд сарани був подібний до ко́ней, на війну приготованих; а на головах у неї – немов би вінки, подібні на золото (скафандри? – І. М.), а обличчя її – немов людські обличчя. І мала волосся – як волосся жіноче, а її зуби були – немов лéв’ячі. І мала вона па́нцери, немов панцери залізни; а шум її крил – немов шум колісниць, коли коней багато біжить на війну (квадроцикли? – І. М.). І ма́ла хвости, подібні до скорпіонових, та жа́ла, а в неї в хвостах її влада... (“землеходи” чи “місяцеходи”?) – І. М.) коней... а на них верхівців, що панцери мали огняні, і гіяцинтові, і сірчані. А голови в ко́ней – немов голови лéв’ячі, а з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка. Сила бо ко́ней була́ в їхнім роті та в їхніх хвоста́х. А хвости їхні подібні до вужів, що мають го́лови, і ними вони шкоду чинять” [Одк. 9, 3–19].

Чи не правда, дивні тексти? Що ж побачив стародавній автор? Чи не про зустріч із гістьми з Космосу йде тут мова? А може, навіть про міжпланетну станцію, яка зависла над Землею, а від неї на поверхню спускалися апарати-модулі з космічними десантами?! При цьому все, здавалося, було охоплене вогнем і огорнуте димом, чувся шалений гуркіт, засліплювали зір спалахи численних прожекторів... Якщо ми переглянемо якийсь фільм із серії космічної фантастики, то легко переконаємось, що новозавітний опис теж ніби відноситься до схожої серії. Тож можна собі уявити жах, який охопив давніх мешканців, не знайомих з технікою космічної цивілізації, якщо їм довелося спостерігати подібне видовище. Зрештою, і сучасній людині здалося б, що в неї “дах їде”. А якщо при цьому прибульці взяли ще на свої кораблі когось із землян (згадаймо аналогічні дії конкістадорів у Америці в період Великих географічних відкриттів – І. М.), то свідки подібної сцени мимоволі вдалися б до складення оповідей про Єноха чи Ілію, яких на небо забрав сам Бог...

Висновки. Як бачимо, наведені “космічні історії” свідчать про глибоке прагнення стародавніх людей літати, про їх одвічне бажання проникнути в глибини Всесвіту чи піднятися вгору над суєтними справами Землі... Хоча... А чи не простежуються в цих описах давніх

польотів відгуки про візити колись на Землю інопланетян? Такі описи зафіксовані в різних куточках Старого й Нового світу, всюди, де існувала писемність... Що тут скажеш... Проблема настільки темна й багатогранна, що припустити можна все. Наприклад те, що Космічний Розум знаходиться поряд і розгадка проблеми вже близька. І що Галактика перебуває на порозі небаченої світоглядної революції!..

Література

1. Библия. Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета [Текст]. – М. : Изд. Моск. Патриархии, 1983. – 1372 с.
2. Брюшинкин, С. Тайны астрофизики и древняя мифология [Текст] / С. Брюшинкин. – М. : Вече, 2003. – 384 с.
3. Где был Енох? Библейские свидетельства // Аргументы и факты [Электронный ресурс] – Режим доступа: // [http:// gazeta.aif.ru/online/kids/147/16_01](http://gazeta.aif.ru/online/kids/147/16_01)
4. Древний Восток / под. ред.. В. В. Струве [Текст]. – М. : Госучпедгиз РСФСР, 1953. – 224 с.
5. Замаровський, В. Спочатку був Шумер [Текст] / В. Замаровський. – К. : Веселка, 1983. – 207 с.
6. На ріках вавілонських : з найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини [Текст] / упор. М. Москаленко. – К. : Дніпро, 1991. – 398 с.
7. Хук, С. Мифология Ближнего Востока [Текст] / С. Хук : пер. с англ. Л. А. Калашниковой. – М. : Центрполиграф, 2005. – 175 с.

Summary

Mozgoviy, Ivan. "Paleoastronauts" at the Near East: Esoteric in the Tradition.

The author tries to trace the "esoteric" knowledge in the paper by analyzing the religious and mythical texts of the ancient peoples of the Middle East, which sometimes can be interpreted as feedback on interplanetary contacts in ancient times.

Keywords: unidentified flying object, space, gods, astronauts, aliens.

УДК 282

Андрій ПАЛЬЧИК

ЕКУМЕНІЗМ В. СОЛОВЙОВА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО КАТОЛИЦИЗМУ

Актуальна стаття є спробою представлення екуменічної думки В. С. Соловйова у контексті вчення відновленої після II Ватиканського Собору Католицької Церкви через аналіз і порівняння основних ідей російського філософа з документами Собору, а також визначення її актуальності.

Ключові слова: екуменізм, Церква, католицизм, діалог, II Ватиканський Собор.